

Från jord till soptunna

EU:s arbete med att
minska matsvinn 2019-2024

ätbart

Ätbart är en ideell förening som arbetar för en värld utan matsvinn. Föreningen bildades 2019 i Skövde men arbetar idag med insatser i hela landet. Ätbarts arbete omfattar kunskapsspridning, opinionsbildning, nätverksbyggande och samverkan för att tillsammans med andra göra både kortsiktiga och långsiktiga insatser för minskat matsvinn och ett mer hållbart och rättvist matsystem.

Författare: Julia Berglund
Formgivning: Sofia Delleve
Omslag (foton): Freepik & Christian Lue
Utgiven: 2024-09-04
Reviderad: 2024-09-09

Inledning

En mandatperiod i EU börjar lida mot sitt slut. Den här rapporten syftar till att sammanfatta hur EU har jobbat med att minska matsvinnet de senaste fem åren, och vad det har mynnat ut i rörande lagstiftningar, mål och finansiering av matsvinnprojekt. Sveriges möjligheter och förutsättningar att minska matsvinnet hänger i mångt och mycket ihop med resten av EU, och vi kan både dra lärdomar från andra länder samt inspirera och vägleda andra. I nuläget kastas uppskattningsvis 59 miljoner ton mat i EU varje år¹, varav 1,2 miljoner ton fast livsmedelsavfall slängs i Sverige årligen. Dock finns osäkerhet kring statistik och dessutom är mycket av maten vi äter importerad² (mestadels från andra EU-länder), vilket gör att svinn som sker i tidigare led blir "osynligt" i vår nationella statistik.

Utöver livsmedelsavfall (inkluderat matsvinn), så förekommer även livsmedelsförluster (t.ex. oskördade grödor), men statistik saknas i princip helt på EU-nivå. Svenska fallstudier mellan 2020-2022 från åtta produktgrupper

visar att livsmedelsförlusterna av bara dessa grupper uppgår till 450 000 ton årligen i Sverige.³ Att information om hur mycket mat och råvaror som kastas eller lämnas kvar på åkern är bristfällig gör det utmanande att mäta i vilken riktning matsvinnarbetet går, samt vilka av de initiativ och lagar som EU drivit som haft bäst effekt. Det är svårt att veta huruvida matsvinnet ökar eller minskar - eller om det bara förflyttas runt i livsmedelskedjans olika delar.

Avgörande för de globala målen

De kommande fem åren kommer att spela en avgörande roll för huruvida Sverige, såväl som EU och resten av världen, ska kunna uppnå de globala målen till 2030. Ett av delmålen handlar specifikt om att halvera matsvinnet. Minskat matsvinn ökar även chanserna att uppnå andra såväl miljö- och klimatmål som sociala och ekonomiska mål.

12.3 Halvera matsvinnet i världen

Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.

Om "Koll på svinn"

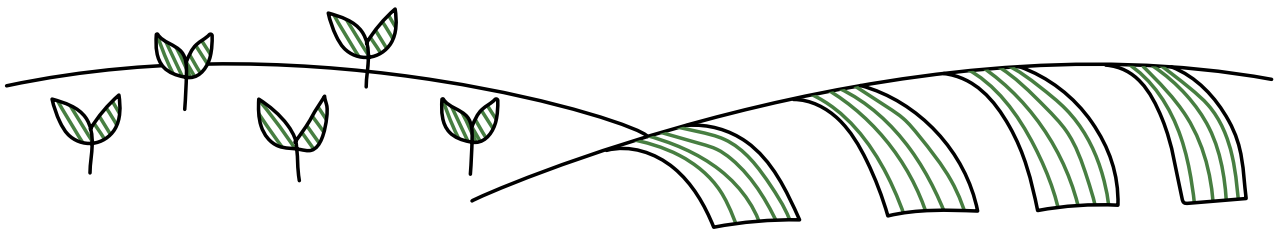
"Koll på svinn" är en serie av rapporter, granskningar och sammanställningar som Ätbart gör. Syftet är att uppmärksamma frågor rörande matsvinn och livsmedelsförluster ur olika perspektiv, öka tillgänglig kunskap samt sammanställa fakta till grund för vidare opinionsbildning.

EUs arbete med att minska matsvinn 2019-2024

Den europeiska gröna given & “Fit for 55”

I början av den nuvarande, snart avgående, EU-kommissionens mandatperiod så utvecklades en ny tillväxtmodell baserad på att sträva mot en cirkulär ekonomi med ren energi, som nu går under namnet “Den europeiska gröna given” (European Green Deal). Visionen för kommissionen är att Europa ska förbli den främsta platsen för investeringar som för med sig stabila och framtidssäkra kvalitetsjobb, och målet är att göra

Europa till den första klimatneutrala kontinenten 2050. Den gröna given har utformats som EU:s kompass för att uppnå detta. 2021 antog EU sin första klimatlag. Den fastställde Europas mål att bli klimat neutralt till år 2050, samt ett mål att minska Europas nettoutsläpp av växthusgaser med minst 55% till år 2030, jämfört med 1990 - det senare går under EU:s klimatpaket “Fit for 55”.⁴

Från jord till bord

En central del av “Den europeiska gröna given” är “jord till bord-strategin”. Den syftar till att påskynda omställningen av livsmedelssystemet att bli rättvist, hälsosamt och miljövänligt.⁵

Strategin ska säkerställa att livsmedelskedjan, som omfattar livsmedelsproduktion, förädling, transport, distribution, marknadsföring och konsumtion, har en neutral eller positiv miljö- och klimatpåverkan. Den syftar till att alla steg från jord till bord ska vara hållbara, och att matsvinn och livsmedelsförluster ska minska samt att hållbar och hälsosam mat ska finnas tillgänglig för alla invånare.⁶

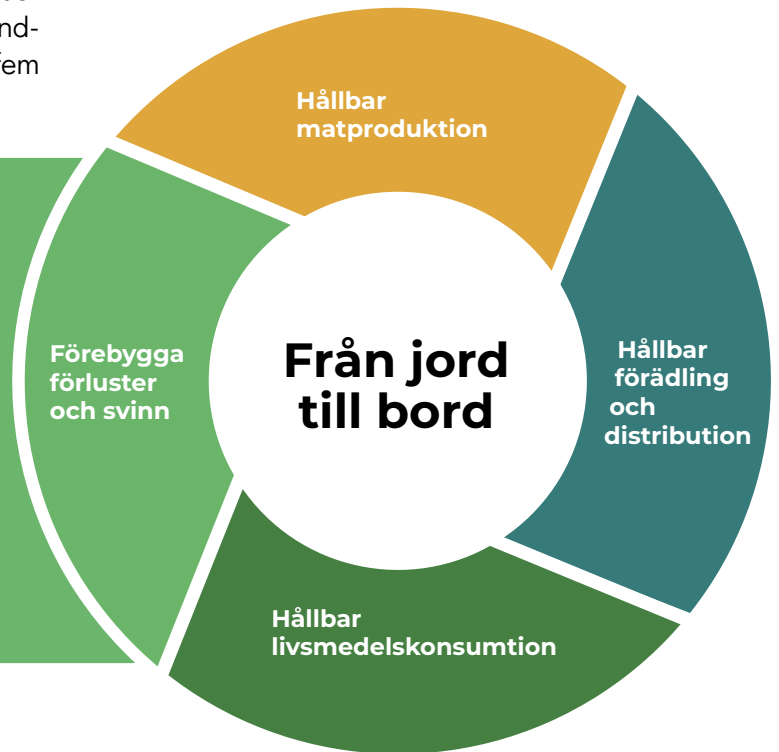
Enligt jord till bord-strategin bör ett hållbart livsmedelssystem⁵:

- Ha en neutral eller positiv miljöpåverkan.
- Hjälpa till att mildra klimatförändringar och vara resiliert.
- Vända om förlusten av biologisk mångfald.
- Säkerställa livsmedelssäkerhet, näring och folkhälsa och se till att alla har tillgång till tillräckliga, säkra, näringsrika och hållbara livsmedel.
- Bevara livsmedel till överkomliga priser samtidigt som de genererar mer rättvis ekonomisk avkastning, främjar konkurrenskraften för EU:s försörjning och främjar rättvis handel.

Förebyggande av matsvinn och livsmedelsförluster

En del av jord till bord-strategins handlingsplan innefattar förebyggande av livsmedelsförluster och matsvinn. Inom den delen av handlingsplanen har kommissionen definierat fem åtgärdsområden.

- En plattform för livsmedelsförluster och livsmedelsavfall
- Mål för minskning av matsvinn
- Mätning av livsmedelsavfall
- Datummärkning och förebyggande av livsmedelsavfall
- Livsmedelsdonationer

EU:s plattform för livsmedelsförluster och livsmedelsavfall

En central del i EU-kommissionens arbete med att minska matsvinn, har varit att inrätta "EU:s plattform för livsmedelsförluster och livsmedelsavfall" 2016, den samlar EU-institutioner, experter, internationella organisationer och andra relevanta aktörer. Sedan 2012 finns även en arbetsgrupp för matsvinn och livsmedelsförluster inom kommissionen, bestående av experter från flera olika generaldirektorat samt andra relevanta aktörer. 2019 tog plattformen fram "Rekommendationer för åtgärder som förebygger matsvinn".⁷ Plattformen syftar till att stötta alla aktörer med att:⁸

- 1.** Definiera åtgärder som behövs för att förebygga matsvinn
- 2.** Utbyta bästa praxis
- 3.** Utvärdera framsteg som gjorts

Plattformens första mandat tog slut i december 2021, men återetablerades 2022 och kommer fortlöpa till 2026. Utöver att delta i plenum arbetar plattformen även i undergrupper för att undersöka specifika aspekter och frågor relaterade till förebyggande av matsvinn. Fem undergrupper har upprättats hittills och överlappar med kommissionens åtgärdsområden⁹ (se dessa ovan):

- Åtgärder & genomförande
- Förebyggande av matsvinn hos konsumenter
- Datummärkning och förebyggande av matsvinn
- Livsmedelsdonationer
- Mätning av livsmedelsförluster och avfall

Juridiskt bindande mål för att minska matsvinnet

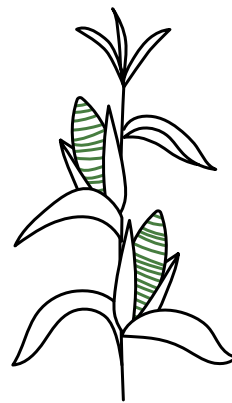
EU-kommissionen föreslog i juli 2023 ett juridiskt bindande mål för att minska matsvinnet i hela EU, definierade mot en baslinje för EU:s matsvinnnivåer som fastställts efter den första EU-mätningen av matsvinn under 2020. Medlemsstater skulle då behöva vidta nödvändiga åtgärder för att vid slutet av 2030 ha minskat matsvinnet med 10% inom förädling och inom industri med 30 % (per capita), gemensamt i detaljhandel och konsumtion (restauranger, servering och hushåll). Förslaget är fortfarande under förhandling.⁹

Dock har EU-parlamentets ledamöter föreslagit en revidering av ramdirektivet för avfall, med tuffare mål för att minska matsvinnet, med 514 röster för, 20 röster emot och 91 nedlagda röster. Förslaget innebär högre bindande mål - med 20% inom förädling och industri, och 40% per capita inom detaljhandel och konsumtion, samt mål för 2035 med minst 30% respektive 50%.¹⁰

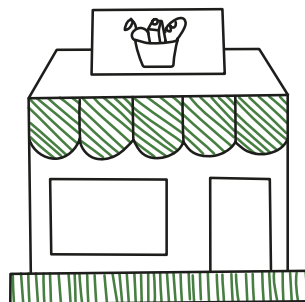
Mätning av livsmedelsavfall

EU har arbetat med att förbättra kvantifieringen för matsvinn, och 2018 antogs en revision av ramdirektivet för avfall som kräver att medlemsländerna minskar matsvinnet i alla led i livsmedelskedjan, mäter mängden svinn och rapporterar om utvecklingen. EU-kommissionen har haft i uppdrag att ta fram en gemensam metod för att kunna mäta matavfall samt ett enhetligt format för rapportering.¹¹ Eurostat har även tagit fram ett frågeformulär samt vägledningsdokument för att underlätta för medlemsländernas experter att genomföra och rapportera mätningar av matavfall. Den senaste mätningen genomfördes 2023 med data från 2021.¹²

Åtgärder för att minska matsvinnet

10%
Inom förädling
och industri

30%
(per capita)
Gemensamt i
detaljhandel
och konsumtion

Visste du att ...

En studie gjord av EU-kommissionen år 2018 uppskattar att upp till 10% av livsmedelsavfallet som genereras i EU årligen är kopplat till datummärkning.

Datummärkning

Kommissionen har även åtagit sig att göra en översyn av EU:s regler om datummärkning (sista förbruknings- och bäst före-datum)¹³, samt ytterligare integrera livsmedelsförluster och förebyggande av svinn i annan EU-politik. Exempelvis genom att undersöka och utforska sätt att förebygga livsmedelsförluster i produktionsledet och fortsätta att mobilisera aktörer genom att uppmuntra till genomförande av rekommendationerna från undergrupperna i "EU:s plattform för livsmedelsförluster och livsmedelsavfall".¹⁴

Livsmedelsdonationer

EU-kommissionen har underlättat omfördelning av överskottslivsmedel genom att bland annat ta fram riktlinjer för donationer (2017), genomföra ett pilotprojekt för att analysera rättsliga och politiska åtgärder som kan påverka omfördelning (2020), samt sett över EU:s regler för livsmedelshygien för att underlätta omfördelning (2021).¹⁵ Som en del av arbetet i undergruppen för donationer i EU:s plattform för livsmedelsförluster och livsmedelsavfall, samlade en arbetsgrupp inom kommissionen under hösten 2023 in mer information om utmaningar och möjligheter för att fortsatt underlätta och stödja omfördelning av överskottsmat. Tillsammans med FEBA och Les Resturants du Coeur så togs ett frågeformulär fram. Formuläret skickades ut och publicerades online för att alla relevanta aktörer skulle kunna svara.¹⁶

Frivilliga överenskommelser för minskat matsvinn

Undergruppen "Åtgärder & genomförande" i EU:s plattform för livsmedelsförluster och livsmedelsavfall framhöll i sina rekommendationer att frivilliga överenskommelser spelar en viktig roll för att minska matsvinnet. Inom REFRESH-projektet så definierades frivilliga överenskommelser enligt följande:

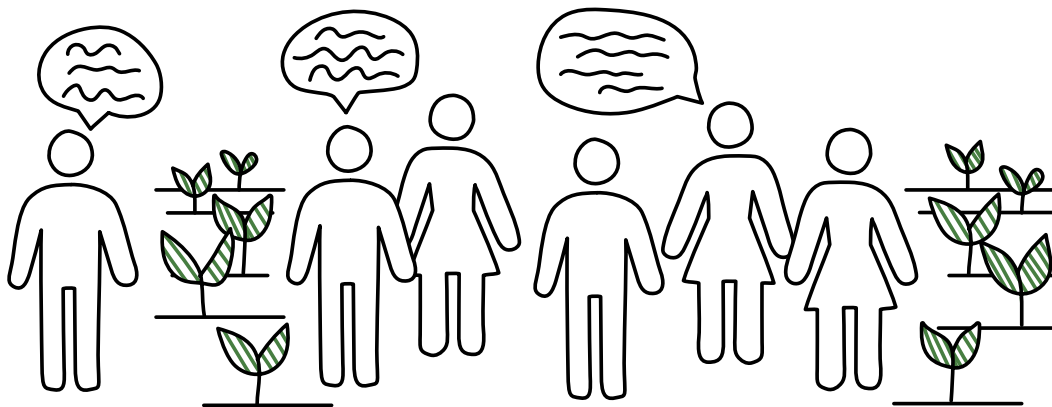
"Frivilliga överenskommelser är självbestämda åtaganden med kvalitativa och kvantitativa mål, som utvecklats genom privata initiativ och/eller andra intressenter i samråd med deltagarna. De används som alternativa handlingsvägar till lagstiftning och kan testas i pilotprojekt av tjänstemän, företag eller andra aktörer och kan användas som komplement till eller oberoende av befintlig lagstiftning".

I minst 13 medlemsländer har initiativ med frivilliga överenskommelser kommit igång, däribland Sverige. I Sverige drivs "Samarbete för minskat matsvinn (SAMS)" genom ett fristående kansli på IVL Svenska Miljöinstitutet. SAMS lanserades i början av 2020 och består av aktörer från alla delar av livsmedelskedjan och civilsamhället samt myndigheterna (Livsmedelsverket, Naturvårdsverket och Jordbruksverket) som är ansvariga för regeringsuppdraget för minskat matsvinn.

Europeisk medborgarpanel om matsvinn

Under 2023 anordnade EU-kommissionen tre medborgarpaneler, varav en handlade om minskning av matsvinn och livsmedelsförluster. Varje panel bestod av 150 slumpmässigt utvalda medborgare från alla 27 medlemsländer. Urvalet strävade efter balans mellan kön, ålder, utbildningsgrad och geografisk tillhörighet (land samt stad/landsbygd), men med utfallet av lite överrepresentation av personer med högre utbildning boende i urbana områden.¹⁷ Resultaten och processen har sedan sammanställts i en slutrapport.

Uppgiften för panelen var att först få kunskap och insikt genom ett informationspaket och föreläsningar från experter, sedan diskutera och ge rekommendationer. Panelens förslag sammanställdes till tre ämnesblock, med totalt 23 förslag - se figuren nedan. I panelens omröstning **röstade flest 'för' till alla förslag**.¹⁷ Även om alla förslag inte visade en lika stark enighet, visar resultaten ändå att det finns en bred konsensus hos EU:s invånare att genomföra åtgärder för att minska matsvinn och livsmedelsförluster.

Medborgarpanelens rekommendationer

Här är en sammanfattning av panelens förslag - läs mer om vad de rekommenderar i [slutrapporten](#).

Samarbete från jord till bord	<ol style="list-style-type: none">1. Ju närmare bonden desto nöjdare konsument: mindre svinn, mer hållbarhet2. Närproducerat: offentligt och privat stöd till lokalt jordbruk för minskat matsvinn3. Dela, kasta inte!4. Utbyte av uppgifter och bästa praxis i EU5. Insamling av uppgifter i hela livsmedelskedjan6. Allas åsikt räknas: medborgardeltagande och europeisk livsmedelspolitik7. Nyplockad: fördelen med säsongsbetonade livsmedel
Initiativ för livsmedelsföretag	<ol style="list-style-type: none">8. EU-nätverk för utbyte av livsmedel9. Inköpsplanering och omfördelning10. Ät gott på restaurang utan matsvinn11. Mätning av matsvinn12. Ett obligatoriskt rapporteringssystem för öppenhet med belöningar och påföljder13. EU-omfattande lagstiftning om kassering av osålda livsmedel – en strategi för ömsesidigt lärande i EU-länderna14. Öppenhet om matsvinn för synlighet och handling15. Innovativa förpackningar och förpackningar endast vid behov
Stödja förändring av konsumentbeteenden	<ol style="list-style-type: none">16. En breddad definition av matsvinn för att rädda oskördade livsmedel17. Insatser för att få vuxna att bekämpa matsvinn18. Undervisning om näringslära och hållbara livsmedel i grundskolan och gymnasiet19. Spridning av och stöd till appar och plattformar för livsmedelsdelning mellan konsumenter20. Spara mat, spara pengar: en europeisk kampanj mot matsvinn i samarbete med handlare fyra helger per år21. ”Stoppa matsvinnet”: matsvinnsvicka i skolorna22. Konsumentupplysning för minskat matsvinn: bearbetning, förvaring och återanvändning av livsmedel före och efter produktens utgångsdatum23. Standarder för detaljhandeln om försäljning av produkter med kort utgångsdatum

Panelens rekommendationer som vägledning

Det kan utläsas en antydning till att förslag som främjar lokala initiativ och kunskapshöjande hos befolkningen var populära - medan fler ställde sig emot landsöverskridande IT-system och krav på rapportering. Alla de minst populära förslagen ingick i kategorin "Initiativ för livsmedelsföretag". Däremot fanns det ett relativt brett stöd för att EU ska samla in mer data om matsvinn längs livsmedelskedjan.

Rekommendationerna från medborgarpanelen kommer att diskuteras i EU:s plattform för livsmedelsförluster och livsmedelsavfall och kommer att utvärderas huruvida de kommer att användas i framtida initiativ för att förebygga matsvinn. Kommissionen kommer också använda förslagen som vägledning för att utforma policies och råd som kan stötta medlemsländerna att uppnå målen om att minska svinn.

Förslag med flest röster för

- Undervisning om näringslära och hållbara livsmedel i grundskolan och gymnasiet (123/140)
- Ju närmare gården desto nöjdare konsument: mindre svinn, mer hållbarhet (120/140)
- Närproducerat: offentligt och privat stöd till lokalt jordbruk för minskat matsvinn (119/140)

Förslag med minst röster för

- Ett obligatoriskt rapporteringssystem för öppenhet med belöningar och påföljder (68/140)
- Mätning av matsvinn (73/140)
- EU-nätverk för utbyte av livsmedel (84/140)

REFRESH och "EU Food Loss and Waste Prevention Hub"

"EU Food Loss and Waste Prevention Hub" drivs av EU-kommissionen och är en webbplats för intressenter som arbetar med att minska matsvinn och livsmedelsförluster. Den är ett resultat av det tidigare EU-finansierade projektet REFRESH, där de tillsammans med EU:s plattform för livsmedelsförluster och livsmedelsavfall skapade expertnätverket "REFRESH Community of Experts". De skapade en databas över matsvinnrelaterade projekt, verktyg och resurser. När projektet tog slut 2019 tog EU-kommissionen över för att upprätthålla åtkomst och uppdateringar av databasen.

Huvudsyftet med EU Food Loss and Waste Prevention Hub är att främja kunskaps- och erfa-

renhetsutbyte mellan olika initiativ som bedrivs för att minska matsvinn och livsmedelsförluster. Alla intressenter som verkar inom detta fält kan registrera sig och på så sätt dela med sig av bästa praxis, inspiration, rapporter och nyheter. Hemsidan samlar även information om nationella åtgärder, politiska förslag och utvecklingen av lagstiftning i alla EU:s medlemsländer samt uppdateringar kring EU-finansierade projekt rörande matsvinn och livsmedelsförluster.¹⁸

EU-kommissionen har även ett resursbibliotek som samlar diverse länkar till organisationer i medlemsländerna, relevanta dokument och bestämmelser.¹⁹

EU-finansierade projekt

EU sponsrar kontinuerligt olika typer av projekt som arbetar med att förebygga och minska matsvinn och livsmedelsförluster, bland annat genom Horizon Europe. Just nu pågår minst nio olika projekt, inom alltifrån att försöka mäta livsmedelsförluster till hur olika marknadsföringsstrategier

påverkar matsvinnet, se en kort beskrivning och länkar till projekten nedan. EU medfinansierar också NGOs (icke-statliga organisationer) som arbetar för att minska matsvinnet och livsmedelsförlusterna, exempelvis FEBA (European Food Banks Federation).

Aktiva projekt	Koordinator	Period	Projektets mål
<u>BREADCRUMB</u>	EV ILVO, Belgien	2024-01-01 - 2026-12-31	Tillhandahålla en förståelse av syftet och karaktären av standarder för marknadsföring av livsmedel och deras inverkan på uppkomsten av matsvinn.
<u>CHORIZO</u>	Universitat Jaume I, Spanien	2022-10-01 - 2026-09-30	Öka förståelsen för hur sociala normer påverkar uppkomsten av matsvinn, och använda den kunskapen för att förbättra livsmedelsaktörernas beslutsfattanden.
<u>FOLOU</u>	Fundació Universitària Balmes, Spanien	2023-01-01 - 2026-12-31	Skapa en förståelse för konsekvenserna av livsmedelsförluster och mäta hur stora förlusterna är.
<u>LOWINFOOD</u>	Università degli Studi della Tuscia, Italien	2020-11-01 - 2025-02-28	Testa effektiviteten hos innovativa lösningar för att minska matsvinn och förluster enligt en metod som involverar aktörer längs hela livsmedelsvärdekedjan.
<u>ROSETTA</u>	Q-Plan International	2024-01-01 - 2026-12-31	Bedöma hur marknads- och handelsnormer påverkar matsvinnet och föreslå hållbara lösningar för användning av de livsmedel som inte uppfyller normerna men som är säkra att äta.
<u>SISTERS</u>	Fundación AITIIP, Spanien	2021-11-01 - 2026-04-31	Ta fram nya verktyg och innovationer för primärproducenter för att främja direktförsäljning och korta led från bönder till konsument.
<u>WASTELESS</u>	Universidade de Trás-os-Montes e Alto Douro, Portugal	2023-01-01 - 2025-12-31	Utveckla verktyg och rekommendationer för att mäta livsmedelsförluster och matsvinn i kritiska och mindre kända försörjningskedjor och föreslå sätt att kvantifiera data.
<u>ToNoWaste</u>	Universitat Jaume I, Spanien	2022-09-21 - 2026-08-31	Skapa ett öppet innovationsekosystem som arbetar med verktyg och data för att underlätta bättre beslutsfattande för mer hållbar matproduktion och hållbara konsumtionsmönster.
<u>ZeroW</u>	Inlecom Commercial Pathways, Irland	2022-01-21 - 2025-12-31	Genomföra tester av olika innovationer i nio verkliga livsmedelskedjor, med en systemisk innovationsstrategi med ett flerdimensionellt perspektiv på matsvinn

Fortsättning följer

Hur det fortsatta arbetet med matsvinn i EU de kommande fem åren kommer se ut, är än så länge inte helt klart. Ursula von der Leyen kommer sitta kvar som kommissionens ordförande och en liknande, bred mitten-koalition ser ut att bibehålla majoriteten i parlamentet. Dock har

EU-kommissionen beslutat om den kommande mandatperiodens strategiska agenda, och det finns vissa skillnader från den föregående, se nedan.^{20,21} Exakt vad det kommer betyda i praktiken samt vilka prioriteringar agendan kommer att innehålla återstår att se.

EU-kommissionens strategiska agenda

2019 - 2024

- Skydda medborgarna och friheterna
- Utveckla en stark och kraftfull ekonomisk bas
- Bygga ett klimatneutralt, grönt, rättvist och socialt Europa
- Främja Europas intressen och värden i ett globalt sammanhang

2024 - 2029

- Ett fritt och demokratiskt Europa
- Ett starkt och säkert Europa
- En välmående och konkurrenskraftigt Europa

Påbörjat arbete som fortskrider

En del av det redan påbörjade matsvinnsarbetet kommer att fortsätta ett tag framöver.

- EU:s plattform för livsmedelsförluster och livsmedelsavfall har sitt nuvarande mandat till 2026.
- Pågående EU-finansierade projekt kommer att fortlöpa
- Förslaget om de juridiskt bindande målen för att minska och förebygga matsvinn kan komma att uppdateras med högre ambitioner. EU-parlamentets förslag inväntar Europeiska rådets ståndpunkt och det pågående arbetet kommer att tas vid när det nya parlamentet är på plats.^{22,23} Förslaget innehåller även skrivningar om att stärka arbetet med förebyggandet av matsvinn och till viss del livsmedelsförluster. Till exempel med åtgärder såsom:
 - Främjande av försäljning av "fula" frukter och grönsaker med ytliga defekter som idag inte passar inom ramen för marknadsföringsstandarder
 - Främjande av innovation och tekniska lösningar som bidrar till att förebygga matsvinn, såsom smarta förpackningar och tydligare datummärkning
 - Uppmuntran att medlemsländerna bör vidta lämpliga åtgärder för att se till att tjänliga, osålda livsmedel görs tillgängliga för donation.

Slutord

De senaste fem åren har det funnits ett stort stöd inom EU för höga ambitioner gällande att minska matsvinnet och livsmedelsförlusterna, både från parlamentariker och medborgare. Dock kan det fortfarande konstateras att stora mängder mat och livsmedel går till spillo. Viljan finns där, men i praktiken går det långsamt. I ett matsystem där svinn har varit, och i viss mån fortfarande är, socialt accepterat och till viss del ekonomiskt lönsamt krävs det att arbeta på många fronter samtidigt för att driva tillräckligt snabb förändring. Som en ideell förening med syfte att minska matsvinnet, ser vi på Ätbart vikten både av att snabba på och genomföra kortsiktiga lösningar - och samtidigt bedriva långsiktigt förändringsarbete som verkar för systemförändring. Vi hoppas att de kommande fem åren kommer att präglas av ett EU som tillsammans kraftsamlar för att få stopp på det enorma resursslöseriet matsvinn och livsmedelsförluster innebär.

Stötta Ätbarts arbete!

Ätbart är en allmännyttig ideell förening som arbetar för att minska matsvinnet. En del i det arbetet är att sprida kunskap genom dessa rapporter och granskningar. För att kunna fortsätta bedriva vårt arbete för en värld utan matsvinn behöver vi ditt stöd. [Bli medlem idag](#) och bidra till ett mer hållbart och rättvist matsystem! Läs mer om oss på vår hemsida: www.atbart.org

Referenser

- 1 European Commission, "Food Loss and Waste Prevention", åtkomstdatum 24 juni 2024, https://food.ec.europa.eu/horizontal-topics/farm-fork-strategy/food-loss-and-waste-prevention_en.
- 2 Från Sverige, "Därför måste vi öka Sveriges försörjningsförmåga", Från Sverige, 08 april 2022, <https://fransverige.se/aktuellt/darfor-maste-vi-oka-sveriges-forsorjningsformaga/>
- 3 Jordbruksverket, "Slutrapport om livsmedelsförluster - Resultat och åtgärder för att mer ska bli mat", 12 februari 2024.
- 4 European Commission, "The European Green Deal: A Growth Strategy That Protects the Climate", åtkomstdatum 19 juni 2024, <https://ec.europa.eu/stories/european-green-deal>.
- 5 European Commission, "Farm to Fork Strategy", Farm to Fork Strategy, åtkomstdatum 24 juni 2024, https://food.ec.europa.eu/horizontal-topics/farm-fork-strategy_en.
- 6 European Commission, "Farm to fork strategy", 2020, https://food.ec.europa.eu/document/download/472acca8-7f7b-4171-98b0-ed76720d68d3_en?filename=f2f_action-plan_2020_strategy-info_en.pdf.
- 7 EU platform on Food Losses and Food Waste, "Recommendations for Action in Food Waste Prevention", 12 december 2019.
- 8 European Commission, "EU Platform on Food Losses and Food Waste", åtkomstdatum 24 juni 2024, https://food.ec.europa.eu/safety/food-waste/eu-actions-against-food-waste/eu-platform-food-losses-and-food-waste_en.
- 9 European Commission, "Food Waste Reduction Targets", åtkomstdatum 24 juni 2024, https://food.ec.europa.eu/safety/food-waste/eu-actions-against-food-waste/food-waste-reduction-targets_en.
- 10 European Parliament, "MEPs Call for Tougher EU Rules to Reduce Textiles and Food Waste | News", 13 mars 2024, <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240308IPR19011/meps-call-for-tougher-eu-rules-to-reduce-textiles-and-food-waste>.
- 11 European Commission, "Food Waste Measurement", åtkomstdatum 10 juli 2024, https://food.ec.europa.eu/safety/food-waste/eu-actions-against-food-waste/food-waste-measurement_en.
- 12 Eurostat, "Food Waste and Food Waste Prevention - Estimates", åtkomstdatum 10 juli 2024, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Food_waste_and_food_waste_prevention_-_estimates.
- 13 European Commission, "Date Marking and Food Waste Prevention", åtkomstdatum 24 juni 2024, https://food.ec.europa.eu/safety/food-waste/eu-actions-against-food-waste/date-marking-and-food-waste-prevention_en.
- 14 European Commission, "EU Actions against Food Waste", åtkomstdatum 24 juni 2024, https://food.ec.europa.eu/safety/food-waste/eu-actions-against-food-waste_en.
- 15 European Commission, "Food Donation", åtkomstdatum 10 juli 2024, https://food.ec.europa.eu/safety/food-waste/eu-actions-against-food-waste/food-donation_en.
- 16 SANTE FOOD WASTE, European Commission, "Questionnaire on Barriers and Opportunities to Food Redistribution Practices of Surplus Food in the EU", åtkomstdatum 10 juli 2024, <https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/8f22740f-01b2-e05c-4adf-73f777fb5911>.
- 17 European Commission, "European Citizens' Panel on Food Waste: Final Report", 2023.
- 18 European Commission, "European Food Loss and Waste Prevention Hub - About the hub", åtkomstdatum 04 juli 2024, https://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/eu-food-loss-waste-prevention-hub/about.
- 19 European Commission, "Resources Library", åtkomstdatum 05 juli 2024, https://food.ec.europa.eu/safety/food-waste/resources-library_en.
- 20 Europeiska unionen, "EU:s prioriteringar 2019–2024 | Europeiska unionen", åtkomstdatum 09 augusti 2024, https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/eu-priorities/european-union-priorities-2024-2029/european-union-priorities-2019-2024_sv.
- 21 Europeiska rådet, "Den strategiska agendan 2024–2029", Consilium, åtkomstdatum 09 augusti 2024, <https://www.consilium.europa.eu/sv/european-council/strategic-agenda-2024-2029/>.
- 22 European Parliament, "Procedure File: 2023/0234(COD) | Legislative Observatory", åtkomstdatum 09 juli 2024, [https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2023/0234\(COD\)&l=en](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2023/0234(COD)&l=en).
- 23 European Parliament, "MEPs Call for Tougher EU Rules to Reduce Textiles and Food Waste | News".